

([Време, 7. 4. 2011](#))

Пролеће ј

е стигло у Србију 21. марта у 00.21, а Републички хидрометеоролошки завод предвиђа да ће април бити у просеку за 1,8^оЦ хладнији и сувљи у односу на вишегодишњи просек. У Београду и широј околини предвиђа се вредност априлске средње минималне температуре ваздуха од 5,9^оЦ; а средња максимална температура ваздуха биће око 15,9^оЦ. Може да се сеје кукуруз. А седење на земљи? Квадратни метар стиропора фасадног од 17 грама дебљине пет центиметара кошта 190 динара.

Политичка температура је у благом паду.

Влада је после три месеца пузајућег штрајка у школама пасивизирала синдикалне протесте: договорила се са синдикатом полиције, и са синдикатима просвете, а уследили су протести средњошколаца у Крагујевцу који се буне зашто сада њих терају суботом у школу кад нису штрајковали они, него наставници. Из владе на то најављују одлагање мале матуре и пријемних испита. Фејсбук демонстрације 4. априла на Тргу Републике у Београду су биле слабијег интензитета.

Председник Србије и председник Демократске странке Борис Тадић одговорио је на захтеве напредњака изјавом на страначком скупу 2. априла 2011. да избори треба да буду одржани након што Србија добије статус кандидата за чланство у ЕУ, а да је за остварење тог циља потребно избећи политичку нестабилност и јачање оних снага које су против приближавања Србије ЕУ.

Наставља се серија мањих социјалних протеста. У уторак 5. априла у 11.02 водитељка преподневног програма Студија Б најављује да ће се ускоро у програм јавити репортер јер је због протеста "не знамо кога и не знамо због чега" блокирана (владина) Немањина

улица. Прошла колона од око 200 чланова Синдиката путара Србије у флуоресцентним прслуцима, са заставама и паролама. Педесетак радника приватизованог предузећа Метал системи, преноћило у крагујевачкој градској скупштини. Педесетседмогодишњи Стеван Васиљевић се везао ланцима за столицу у холу крагујевачке филијале Фонда пензионо-инвалидског осигурања, из бојазни да ће му бити ускраћен продужетак права на туђу негу и помоћ. Два радника Шинвоза, којима су уручена решења о суспензији почела су штрајк глађу (од 28. фебруара радници у тој компанији ступили су, иначе, у генерални штрајк, један од њих је члан штрајкачког одбора)...

БИЋЕ, ПОСЛЕ: Председник Србије и председник Демократске странке Борис Тадић одговорио је на захтеве напредњака изјавом на страначком скупу 2. априла 2011. да избори треба да буду одржани након што Србија добије статус кандидата за чланство у ЕУ, а да је за остварење тог циља потребно избећи политичку нестабилност и јачање оних снага које су против приближавања Србије ЕУ. Потпредседник за евроинтеграције Божидар Ђелић подсетио је 5. априла да током наредних десет недеља, до 15. јуна треба спровести Акциони план Владе Србије за стицање статуса кандидата за чланство у ЕУ. Европска комисија ће потом почети са изработом мишљења које ће, вели он, бити објављено 12. октобра... Тада, значи, почиње одбројавање.

Напредњаци поручују да нису позвани на разговор с председником Србије да у тој поруци виде манипулацију која оставља простор да власт распише изборе кад год јој је то по вољи, да од митинга 16. априла одустали нису, а да би идеални термин за изборе био крај октобра, или цео новембар (заменик председника СНС-а Александар Вучић).

ПАРНЕР ДО ПАРТНЕРА: Демократе су раније најављивале (Јелена Триван, Нада Колунџија) да су с напредњацима спремне да разговарају, али да нису спремне да одговоре на њихове ултиматуме. То се односило на ранији позив Томислава Николића демократама да до 16. марта одговоре да ли пристају да "после Брисела" распишу ванредне изборе, с обзиром на то да је напредњацима потребно месец дана да организују митинг.

Било је много спекулација, с позивањем на обавештене изборе: те да ће избори бити 18. децембра, те у фебруару... Председник Тадић, на чије окружење су се неки позивали, ваљда је зато рекао како сматра да је фебруар најгори термин за изборе...

Преко викенда председник Социјалистичке партије Србије социјалиста Ивица Дачић,

председник ПУПС-а Јован Кркобабић и председник Јединствене Србије Драган Марковић Палма потврђују свој стари савез и најављују да ће бити у коалицији за изборе који ће бити кад буде јасно да ће Србија остварити стратешки државни интерес. Најављују изборну мобилизацију својих активиста.

Из СПС-а долазе изјаве о наставку стратешког партнерства ове партије са ДС-ом. Стратешко партнерство с демократама раније је најавио и председник Социјалдемократске партије Србије Расим Љајић, који је још крајем фебруара на свечаности поводом оснивања 100 одбора ове странке позвао чланство да се припреми за изборе.

Тадић је на једном форуму током боравка у Бриселу најавио да намерава да одржи постојећу владајућу проевропску коалицију. На питање: "А Динкић?" одговорио је: "Са Динкићем се никад не зна...!"

Демократе је сигурно неко већ подсетио на онај говор Џона Ф. Кенедија на некој спонзорској вечери 1958: "Управо сам добио телеграм од свог великодушног оца – 'Драги Џек, не купуј ни глас више него што је неопходно...'" Прошли пут демократе су биле прилично великодушне према коалиционим партнерима. Нешто се не хвале рејтингом, па изгледа да ће опет бити великодушне. Не само да морају, као стратешки партнер, да им дају синекуре, него ће морати и да их истрпе док онако из владиних "аудија", као нека љута опозиција, држе и програмске придике. Изгледа да се на нас не може применити она Никсонова максима да на олимпијским играма друго место доноси сребро, а у политици заборав. У Србији и двадесето место доноси суво злато.

Млађан Динкић помиње стратешко партнерство с демократама охрабрен изборним успехом на ванредним локалним изборима у Бору из времена када је располагао парама, активира Уједињене регионе Србије. У недељу 2. априла УРС је у Крагујевцу почео да прикупља потписе за петицију о децентрализацији Србије (тврде да су првог дана сакупили 10.000 потписа).

Динкић је у Крагујевцу наступио с некадашњим функционером СПО-а, градоначелником Крагујевца Верољубом Стевановићем, који је поново изабран за председника партије Заједно за Шумадију, а и с председницом Народне партије Мајом Николић некадашњом градоначелником Новог Сада, која изјављује за лист "Данас" да ће садашњи напредњаци Вучић и Николић морати да положи рачуне Шешељу кад се овај буде вратио

у земљу о томе зашто су прво склонили Мају Гојковић, па онда кренули у рушење Српске радикалне странке.

Вук Драшковић је још 9. марта рекао да је за СПО Демократска странка стратешки партнер, а давао је и изјаве у корист регионализације Србије. Ако настави овим другим путем, мораће да се мири са Верком Стевановићем, који је 14. маја 2005. на Равној гори, после поделе у Српском покрету обнове формирао СДПО, који је после прерастао у коалицију па у поменути партију Заједно за Шумадију.

Да нешто слично Динкићу ради и Чедомир Јовановић видело се након његовог састанка са Централним изборним штабом Либерално демократске партије, којој су, наводно, у последњих неколико недеља приступиле групе грађана из 20-ак општина у Србији, а њену изборну платформу "Договор за преокрет" партнерски прихватиле Бошњачка демократска заједница, Санџачка народна партија Мирсада Ћерлека, Покрет за Раваницу, Влашка демократска странка Србије, Уједињена сељачка странка.

Ако демократе уопште стоје иза медијске најаве да ће Коштуница бити саслушан као сведок у истрази о политичкој позадини убиства премијера Ћинђића, то би могло да значи и да покушавају да изађу у сусрет групацији око Чеде Јовановића.

Да нешто слично Динкићу ради и Чедомир Јовановић видело се након његовог састанка са Централним изборним штабом Либерално демократске партије, којој су, наводно, у последњих неколико недеља приступиле групе грађана из 20-ак општина у Србији, а њену изборну платформу "Договор за преокрет" партнерски прихватиле Бошњачка демократска заједница, Санџачка народна партија Мирсада Ћерлека, Покрет за Раваницу, Влашка демократска странка Србије, Уједињена сељачка странка.

ИЗВЕСНА ДОЗА ЕВРОСКЕПТИЦИЗМА: Томислав Николић је потписао петицију против политичког прогона Војислава Коштунице. Коштуница и Николић су разговарали 14. јануара, а пре тога 20. септембра 2010. и у оба случаја биле су видљиве програмске разлике међу њима. Коштуница је у неким ранијим изјавама сарадњу с напредњацима у борби за изборе помињао као природну, али није наговештавао нешто више од тога, с обзиром на то да напредњацима замера због покушаја промене Устава и због прикључења политици "Европа нема алтернативу". У уторак 5. априла они су поново разговарали, овог пута уз закључак о (лаваој) сарадњи и редовној комуникацији о свим

важним темама и проблемима са којима се Србија данас суочава. По Николићу: "Однос СНС-а и ДСС-а према ЕУ је истоветан, осим што код Демократске странке Србије, која сматра да Србија не сме да уђе у ЕУ ако буде условљавана око Косова, постоји извесна доза евроскептицизма, који је дозвољен и чланицама Европске уније, па зашто не би био дозвољен међу странкама које желе да се у Србији живи боље."

Мењају се прилике и људи: то, иначе, каже бивши српски радикал за некадашњег преводиоца федералистичких папира и писца расправа "Џон Лок и идеја владе која почива на сагласности" и "Проблем тираније већине у политичкој филозофији Алексиса де Токвила". Допунско Николићево објашњење: "Не верујем да Демократска странка, СНС, или ДСС могу да прихвате било који статус Косова и Метохије који је супротан Уставу и око којег се нису сложили сви грађани Србије или барем већина на референдуму." Напредњаци покушавају да избегну бочни политички рат са ДСС-ом око Косова.

ДСС тражи да се избори одрже што пре, и саопштава да ће у супротном грађани пропасти. За учешће у напредњачком протесту 16. априла Коштуница није изразио жељу.

И радикали траже изборе одмах и поручују да од тог захтева не би одустали чак ни када би сигурно знали да ће Војислав Шешељ до краја године стићи у земљу. Они су, иначе, у Шешељево доба увек на изборима наступали сами, а и сада ће, по свој прилици.

НОВА КОШУЉА: Непрецизним пристанком на напредњачки захтев за расписивање избора "после Брисела" демократе покушавају да смање залет напредњака и тензију пред њихов најављени митинг 16. априла. Покушавају да потенцијалним учесницима тог митинга кажу да "куцају на отворена врата".

Напредњаци, којима је стало до тога да их у Бриселу прихвате, сигурно су чули апеле отуда да дестабилизација прилика у Србији није пожељна, да сви треба да се посвете реформи. Чини се да они пристају на то да демократе иду на изборе са евентуалним Еундидатским беџом на реверу. Можда рачунају са ефектом "промењене кошуље", чим често понављају да су и они за Европу прихватљиви. Можда рачунају и с тим да због и код других ученог замора причом о Европи демократе и не могу много да изборно профитирају на том потенцијалном симболичком успеху.

Демократе морају да знају да се социјално незадовољство књижи на њиховом рачуну, чим новоизабрани министар пољопривреде Душан Петровић објављује лимитирану цену народног хлеба, што није у интересу сељака него градске сиротиње па би ваљда морало да буде у надлежности министра Љајића.

САМОУВЕРЕНИ: Напредњаци се тренутно хвале властитим високим рејтингом и тврде (Вучић, прошле недеље на РТС-у) да би, ако би се избори одржали сада, демократе морале да склопе савез са свим садашњим чланицама владајуће коалиције, ЛДП-ом Чедомира Јовановића и с радикалима, да би могли да формирају владу...

Функционери напредњака понављају тврдњу да могу да победе сами, мада они већ сада наступају у прилично хетерогеној коалицији с Покретом снага Србије, који води Миланка Карић; са Покретом социјалиста бившег јуловца Александра Вулина и са Новом Србијом Велимира Илића, који је без конфликта изашао из коалиције са ДСС-ом.

За сада, напредњаци поручују да од најављеног протеста неће одустати. Они држе антирежимски гард и мобилишу социјално незадовољне, па ће вероватно 16. априла понављати оно што су помињали на фебруарском митингу: да у Србији има 700.000 незапослених, а два милиона сиромашних, да је власт корумпирана, да је Србија свакога сата задуженија за 750 евра, а да свакога дана 44 људи добије отказ. Реконструисана влада Мирка Цветковића најављује да ће Европска инвестициона банка (ЕИБ) обезбедити Србији кредитну линију у износу од 250 милиона евра за подстицај извоза и да ће у наредном периоду влада радити на креирању подстицаја за повећање извоза, на оснивању развојне банке и на моделу реструктурирања финансијских обавеза предузећа, као и на обезбеђивању макроекономске стабилности. Влада је, међутим, у цајтноту. Није важно кад ће избори. Кампања је почела.

Важније од тога ко ће кога, а ко ће с ким, јесте то шта ће бити тема тих ванредних избора. По свој прилици, то ће бити питање које превазилази способности политичких актера: Спољнотрговински дефицит деиндустријализоване и деаграризоване Србије смањен је са 5,6 на 5,2 милијарде евра годишње, али је и даље висок. Такво стање је неодрживо.

Ко ће с ким, а ко ће кога, и када

Пише: Милан Милошевић
четвртак, 07 април 2011 07:06

А њен исход? Помињано је ту и тамо и да би битка која почиње могла на крају и да доведе до велике коалиције демократа и напредњака. Уз те спекулације ишле су и претпоставке да ће због евентуалних нових притисака на Србију око Косова и страни фактори то аминовати.

За сада и једни и други у јавним изјавама искључују такву могућност, мада се баш и не куну у цркви да неће.

Досадашња парламентарна историја показује како се брзо заборавља предизборна реторика: 1994. су "по сопственој одлуци" у владу Мирка Марјановића ушли посланици с листе ДС-а Ђукић и Радуловић, а и Нова Демократија Душка Михајловића исте године; СПС подршком мањинској Коштуничиној влади 2004, а у Тадић–Цветковићеву владу ушли су 2008. док су још одјекивале изјаве да се то неће десити никад.

Важније од тога ко ће кога, а ко ће с ким, јесте то шта ће бити тема тих ванредних избора. По свој прилици, то ће бити питање које превазилази способности политичких актера: Спољнотрговински дефицит деиндустријализоване и деаграризоване Србије смањен је са 5,6 на 5,2 милијарде евра годишње, али је и даље висок. Такво стање је неодрживо.

А да ли ће програмске разлике међу партијама и посланицима ослобођеним стеге бланко оставки испати непремостиве, моћи ће да се види тек у 60. минуту 24. сата 90. дана након потврде мандата новоизабраних посланика, што се одиграва у року од 30 дана након избора, за које у овом тренутку не знамо када ће бити одржани.